

Lav en fagbog med biblioteket

Indhold

1. INDLEDNING	3
2. HVAD ER EN FAGBOG?	4
3. FAGSPROGET I EN FAGBOG	10
4. FAGBOGENS OPBYGNING	16
5. DIT DYR	18

1. Indledning

Du skal i dette forløb arbejde med fagbøger.

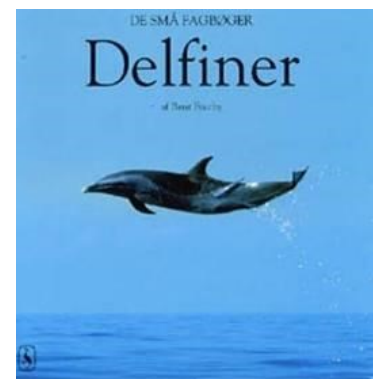
Fagbøger er faglitteratur. Men hvad er faglitteratur?
Hvis du ikke allerede ved det, finder du snart ud af det.

I dette lille kompendie skal du igennem fire kapitler.

I det første kapitel skal du finde ud af, hvad faglitteratur er. I det andet kapitel skal du se på, hvordan sproget er i en fagbog. I det tredje kapitel skal du undersøge hvordan indholdet er i en fagbog. Og i det fjerde kapitel skal du i gang med at arbejde med et særligt dyr, som du og din gruppe vælger.

Til sidst skal du og din klasse ind på biblioteket og lave jeres helt egen fagbog.

Vi glæder os til at få jer på besøg!

2. Hvad er en fagbog

Du læser mange forskellige slags tekster hver dag - både i skolen og i din fritid.

Snak med de andre i klassen om, hvilken slags tekster I læser hver dag.

Du læser sikkert både i blade, aviser, tegneserier reklamer, på nettet, på fjernsynet - og så læser du også i bøger.

De fleste bøger deler man op i to kategorier: **skønlitteratur og faglitteratur**.

Når du læser faglitteratur, læser du om noget, der findes i verden. Det er fakta, der kan handle om dyr, lande, kendte mennesker, madlavning og meget andet.

Når du læser skønlitteratur, læser du en historie, som en forfatter har fundet på.

Nu skal du læse og arbejde med en skønlitterær tekst og en faglitterær tekst. Mens du læser de to tekster, skal du tænke på, hvad forskellene er.

Skønlitteratur kan være eventyr, fantasyfortællinger eller andre nye og gamle fortællinger.

Skønlitteratur kaldes også fiktion.

Faglitteratur kan være skolebøger, fagbøger om emner, der interesserer dig, reklamer, eller små artikler i blade og aviser.

Faglitteratur kaldes også fakta eller fagbøger.

Tekst 1

I 1961 blev den første mand sendt op i rummet.

Han var hele tiden i sin lille rumkapsel.

Den fløj ham én gang rundt om jorden.

Turen varede 2 timer og endte på en mark.

I 1969 blev denne raket sendt op fra USA.

Der sad tre mænd i toppen af den.

To af dem skulle op til Månen.

Over næsten hele verden så man det på tv.

(Side 6-9, Rumfart af Troels Gollander, Første Fakta, Gyldendal).

Tekst 2

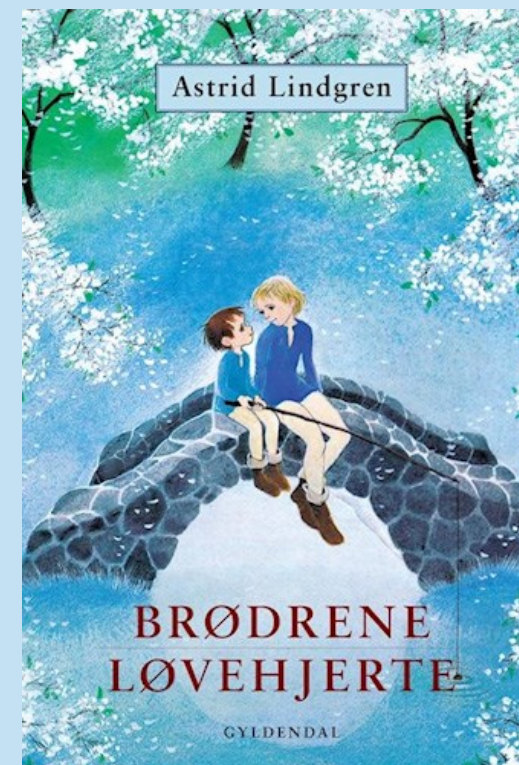
Brødrene Løvehjerte

Nu vil jeg fortælle om min broder. Min broder, Jonatan Løvehjerte, ham vil jeg fortælle om. Det er næsten som et eventyr, synes jeg, men også lidt af en spøgelseshistorie, og alligevel er det sandt alt sammen. Men det er der vist ikke andre end Jonatan og mig, der ved.

Jonatan hed ikke Løvehjerte fra begyndelsen. Han hed Løve til efternavn akkurat som min mor og mig. Jonatan Løve hed han. Jeg hedder Karl Løve og mor Sigrid Løve. Far hed Axel Løve, men han stak af fra os, da jeg kun var to år, og gik til søs, og siden har vi ikke hørt fra ham.

Men det jeg skulle fortælle om nu, det var, hvordan det gik til, at min Jonatan blev Jonatan Løvehjerte. Og alt det mærkelige, som siden skete.

(Lindgren, Astrid: Brødrene Løvehjerte, Forlaget Gyldendal)

Tal sammen på klassen om, hvilken af de to tekster, der er en faglitterær tekst, og hvilken tekst, der er en skønlitterær tekst.

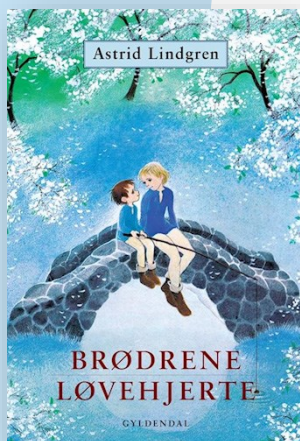

Udfyld skemaet. Sæt kryds, hvor sætningen passer i forhold til de to tekster.

	Brødrene	Rumfart
1. Teksten har en jeg-fortæller	X	
2. Teksten er en historie		
3. Teksten handler om fakta		
4. Fortælleren giver udtryk for sin mening		
5. Det er en faglitterær tekst		
6. Det er en skønlitterær tekst		

Skriv fem ord fra hver tekst, som du synes er vigtige

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tal sammen på klassen om, hvilke ord I har skrevet.

Er der forskel på ord, der hører til Brødrene Løvehjerte og de, der hører til teksten om rumfart?

Ekstraopgave: Lav en kort historie (en skønlitterær tekst) ud fra uddraget fra bogen Rumfart. Du kan måske skrive om en person, der rejser til Månen?

---

3. Fagsproget i en fagbog

Når man skriver en fagbog og skal skrive fakta, skal man ikke give udtryk for ens egne meninger. Det kan være svært.

			
<p>Kun skrive fakta</p> <p>Ikke bruge jeg-form</p> <p>Ikke bruge værdiladede ord Pas på med at bruge ord som dejlig, træls, sød, dum, grim eller flot</p> <p>Bruge ord til at beskrive ting, som alle kan være enige om Eksempelvis: "Hunden er brun", Manden er 191 cm høj" eller "En kanin er en gnaver"</p>	<p>"Jeg synes, at hunde er klamme og vildt ulækre"</p>		Skriv i stedet

Nu skal du læse to historier, der begge handler om hunde.

Den ene er en historie og er derfor en skønlitterær tekst.

Den anden er faglitterær tekst.

Tekst 1: Historien om Fido

Jeg har en dejlig hund, der hedder Fido. Jeg er meget glad for Fido, for han er sød. Han er også ret fræk. Og så kan han snakke. Han snakker hele dagen lang. Nogle gange, når han er sulten, siger han: "Sofie, jeg er sulten. Giv mig noget mad". Når han vil ud at gå en tur, bliver han ved og ved med at plage. Han siger: "Sofie, kom nu. Kom nu. Kom nu. Gå en tur med mig. Nu. Nu. Nu. Nu-uuuu!". Så bliver jeg nødt til at gå tur med Fido.

Men han snakker kun til mig. Ikke til min far og mor. Jeg har prøvet at fortælle dem, at Fido kan snakke, men de tror ikke på mig. Min far siger, at det bare er min fantasi, der spiller mig et puds. Men dér tager de altså fejl.

Når Fido er alene hjemme, kan han godt lide at klæde sig ud. Så tager han solbriller og sommerhat på. Og nogle gange spiller han også trompet. Det er fedt at have en hund som Fido.

Tekst 2: Hunde

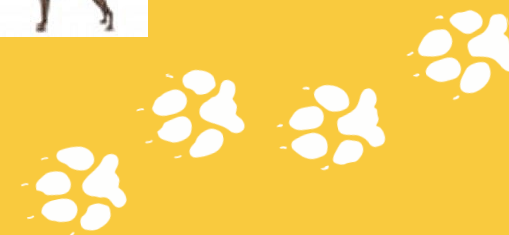
Tamhunden (*Canis lupus familiaris*) er det husdyr, som tidligst blev tæmmet af mennesket, og som derfor har den længste historie til fælles med os. Den har gennem historien været brugt til jagt, som vagthund, krigshund, sporhund, redningshund, eller som "følgesvend". Desuden kan hunden bruges som servicehund for blinde og handicappede, som politi- og redningshund, som narko-hund eller som terap hund.

Hundens anatomi varierer i stor grad fra hunderace til hunderace, måske mere end i andre dyrearter, vilde eller tamme. Alligevel, findes der grundlæggende fysiske ligheder, der er identiske blandt alle hunde, fra de små Chihuahuas til den gigantiske store Irsk Ulvehund.

Der findes i dag mere end 800 hunderacer, som varierer i størrelse fra de største som Irsk Ulvehund og Grand Danois til de mindste som Chihuahua. Der er ca. 550.000 hunde i Danmark.

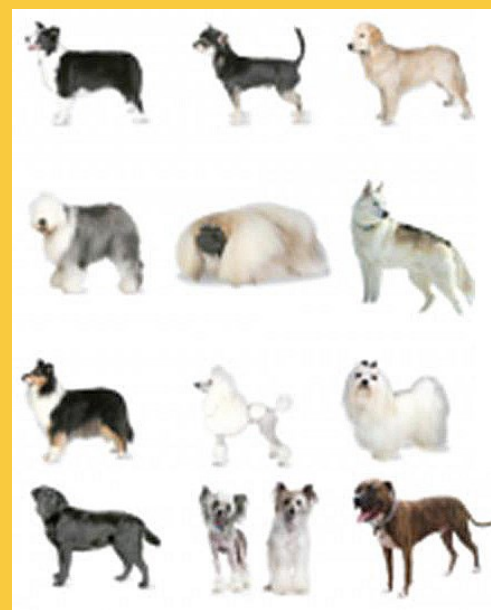
Danmarks mest udbredte hund i år 2013 er Schæferhunden, tæt fulgt af Labrador retrieveren.

Uddrag fra <http://groenediplomer.dk/find-den-rette-hunderace-for-dig/>)

Tal sammen på klassen om hvilken af de to tekster, der er skønlitterær, og hvilken tekst, der er faglitterær? Hvorfor? Begge tekster handler om hunde – men hvilke forskelle er der på de to tekster?

Nu skal du prøve at skrive to tekster, der begge to handler om en mus.

Den første skal være en skønlitterær historie om en mus.

Den anden skal være en faglitterær tekst, der indeholder fakta om en mus.

Skønlitteratur

Faglitteratur

Ekstraopgave: Tegn to billeder af mus: En, der hører til din historie om en mus og en, der hører til din fagtekst om en mus. Er der forskel på, hvordan dine tegninger ser ud til de to tekster skal se ud?

Historie om mus

Tegn et billede af en mus til din historie

Fagtekst om mus

Tegn et billede af en mus til din fagtekst

4. Fagbogens opbygning

En fagbog er bygget op på en særlig måde, der er anderledes end andre bøger. Det skal du lære om nu.

Først skal du læse om opbygningen i en fagbog i denne tekstboks. Det er vigtigt, at du koncentrerer dig, når du læser, for du skal bruge din viden til nogle forskellige opgaver bagefter.

Forside	På forsiden kan man se bogens titel, billede forfatter og forlag.
Indholdsfortegnelse	Liste over bogens indhold samt sidenummer. Det giver et hurtigt overblik
Overskrifter	Overskrifter fortæller, hvad man kan læse om i kapitlet
Faktabokse	Faktabokse er bokse med kendsgerninger og særligt vigtige oplysninger
Illustrationer	Der er ofte mange illustrationer i en fagbog. Illustrationer er billeder, tegninger eller andet, som er med til at forklare teksten. De kan også vise et eksempel på det, der forklares i teksten, for at gøre det tydeligere eller lettere at forstå.
Tabeller og	Nogle tal kan være forvirrende at læse, hvis de ikke placeres i et skema. Diagrammer kan
Stikordsregister	Et stikordsregister er en alfabetisk ordliste over de vigtige ord og begreber, der gennemgås i bogen. Stikordsregisteret kan bruges til at slå op i for at finde et bestemt emne i bogen. Ud for hvert ord står der, på hvilken side i bogen ordet bruges og forklares
Litteraturliste	Her står der hvilke bøger, der er brugt til at skrive bogen, og hvor du kan læse mere.
Bagsiden	På bagsiden står der ofte et lillebitte resumé af bogen. Eller man kunne kalde det en lille appetitvækker, som skal give læseren lyst til at læse hele bogen

Din lærer har fundet nogle fagbøger til jer, som du skal kigge i sammen med en sidekammerat eller i en gruppe. Se, om I kan finde forsiden, litteraturlisten, faktabokse eller andet. Det er ikke sikkert, at alle tingene er med i alle fagbøger.

Du skal nu arbejde med en sidekammerat eller i en gruppe. I får nu et lille vendespil med tekst og billeder, som I skal parre.

5. Dit dyr

Nu skal du i gang med at arbejde med dit dyr. Du skal vælge et dyr, som du synes er spændende. Det kan være et kæledyr eller et vildt dyr. Det er dette dyr, du skal lave en fagbog om på biblioteket. I arbejdet med at planlægge din helt egen fagbog om dit dyr skal du:

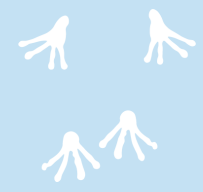
- Bruge den viden du har om dyret på forhånd
- Svare på fem spørgsmål
- Tegne dit dyr

Vælg først det dyr, du vil skrive om. Svar på spørgsmålene på det tankekort, som din lærer giver dig.

Sådan gør du:

- I den grønne cirkel i midten af tankekortet skriver du, hvilket dyr, du arbejder med.
- Du svarer på følgende spørgsmål:
  - Hvor bor dyret?
  - Hvad spiser dyret
  - Hvilke fjender har dyret?
  - Hvordan får dyret unger?
  - Hvordan ser dyret ud?

Tegn dit dyr

Hvor bor dyret?

Hvad spiser dyret?

Mit dyr

Hvordan ser dyret ud?

Hvilke fjender har dyret?

Hvornår får dyret unger?

**God
Fornøjelse!**

